

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Employment Outlook 2018

Summary in Norwegian

Read the full book on: [10.1787/empl_outlook-2018-en](https://doi.org/10.1787/empl_outlook-2018-en)

Utsikter for arbeidsmarkedet i OECD – 2018

Sammendrag på norsk

Lønnsveksten forblir svak til tross for nedgangen i arbeidsledigheten

Selv om virkningene av den globale finanskrisen på jobbkvalitet og inkludering vedvarer, er sysselsettingsgraden historisk høy i de fleste OECD-land, og den gjennomsnittlige arbeidsledigheten er tilbake til nivåene før krisen. Til tross for dette forblir den nominelle lønnsveksten betydelig lavere enn før krisen for sammenlignbare nivåer av arbeidsledighet, og nedgangen i Phillips-kurven – forholdet mellom arbeidsledighet og lønnsvekst – har fortsatt under oppgangstiden. Lave inflasjonsforventninger og nedgang i produktiviteten etter den store resesjonen er ennå ikke helt tilbake til gamle nivåer og har begge bidratt til dette skiftet. Lavtlønte jobber har også vært en annen viktig faktor. Spesielt har det vært en betydelig nedgang i deltidsarbeidernes lønn i forhold til fulltidsarbeidere, som er forbundet med økningen i ufrivillig deltidsarbeid i en rekke land. Videre har de relativt lave lønningene til arbeidstakere som nylig har opplevd arbeidsløshet, kombinert med fortsatt høy arbeidsledighet i enkelte land, økt antallet lavtlønnede arbeidere og dermed redusert gjennomsnittlig lønnsvekst.

Nedgangen i arbeidsandelen reflekterer delvis fremveksten av "superstjerne"-selskaper

Den reelle gjennomsnittlige lønnsveksten i de fleste OECD-landene har ikke holdt tritt med arbeidsproduktivtetsveksten de siste to tiårene, noe som delvis reflekterer nedgangen i andelen verdiskaping som går til arbeidskraft, dvs. arbeidsandelen. Teknologiske fremskritt innen utstørsproduksjonssektorer og utvidelsen av globale verdikjeder har redusert arbeidsandeler i selskapene og økt andelen av verdiskapingen som kan tilskrives selskaper med lavere arbeidsandeler. Videre har den reduserende effekten av teknologiske fremskritt på arbeidsandelen en tendens til å være spesielt stor i land og næringer med en høy andel lavt kvalifiserte arbeidere og høy grad av rutinearbeid. Land med fallende arbeidsandeler har opplevd både en nedgang i arbeidsandelen på grunn av den teknologiske utviklingen og en omfordeling av markedsandeler mot selskaper som er i front med hensyn til teknologi ("superstjerne"-selskaper) med lave arbeidsandeler. Fallet i arbeidsandelen på grunn av teknologisk utvikling reflekterer en sterkere "kreativ ødeleggelse" som følge av nye, mer teknologisk dynamiske aktører med lavere arbeidsandeler snarere enn konkurransehemmende krefter. Disse resultatene tyder på at faktisk ferdighetsøkning er den beste måten å hjelpe arbeidstakerne med å få mest mulig ut av de pågående teknologiske fremskrittene på. Det er derfor avgjørende at landene utvikler utdannings- og opplærings tjenester av høy kvalitet og gir tilgjengelige læringsmuligheter, samtidig som man utvikler systemer for å forutse fremtidige ferdighetskrav.

Fagforeninger spiller en nøkkelrolle for arbeidsmarkedsresultatet

Lønns- og arbeidsforhold for en av tre arbeidstakere i OECD styres av en kollektiv avtale. Forhandlingssystemer som samordner lønninger på tvers av sektorer, kan knyttes til lavere lønnsulikhet og bedre sysselsetningsutfall, herunder for utsatte grupper. Lønnsamordning øker solidariteten mellom arbeidstakere i ulike sektorer og bidrar til å sikre at kollektive forhandlinger forbedrer sysselsettingen ved å ta behørig hensyn til makroøkonomiske forhold. I sentraliserte systemer kan imidlertid lavere ulikhet og høyere sysselsetting komme på bekostning av lavere produktivitetsvekst. Erfaringene fra flere land tyder på at det kan være viktig å gi arbeidsgiver- og arbeidstakerrepresentanter i bedriften tilstrekkelig rom til å videreutvikle eller justere sektoravtaler for å ta hensyn til lokale forhold ("organisert desentralisering"). Generelt bidrar samordning og organisert desentralisering med bredt baserte sosiale partnere til bedre arbeidsmarkedsresultater, med høye nivåer av både inkludering og fleksibilitet. Sosial dialog på arbeidsplassen er også forbundet med et bedre arbeidsmiljø.

Arbeidsmarkedsprogrammer hjelper arbeidstakere som mister jobben av økonomiske grunner

Prosessen med "kreativ ødeleggelse" som ligger til grunn for økonomisk vekst og økende levestandard, gjør at et betydelig antall arbeidstakere mister jobbene sine på grunn av økonomiske endringer hvert år, og mange av disse arbeidstakerne opplever betydelige inntektstap og andre problemer. Utgangspunktet for å forbedre utsiktene til nye jobber og inntektssikkerhet for arbeidstakere som har blitt overflødige, er å fortsette utviklingen av effektive nasjonale aktiveringsstrategier som tar hensyn til barrierene som denne gruppen står overfor, og deres spesielle fordeler i søk etter ny jobb. To av de viktigste forskjellene mellom arbeidere som mister jobben av økonomiske grunner, og andre arbeidssøkere, er større mulighet for proaktive tiltak allerede i løpet av oppsigelsesperioden før selve oppsigelsen og det store bidraget arbeidsgiverne kan gjøre for å fremme vellykket mobilitet for arbeidere de sier opp, helst i nært samarbeid med fagforeninger og arbeidsmarkedsmyndigheter. En viktig problemstilling når det gjelder inntektsstøtte, er hvordan arbeidstakere som finner en ny jobb med vesentlig lavere lønn, skal kompenseres for tap av inntjening. Betingelsene for tilgang til arbeidsledighetsstøtte gjennom ledighetsperioden spiller også en avgjørende rolle.

De fleste arbeidssøkere mottar ikke arbeidsledighetsstøtte

Diskusjoner om arbeidsmarkedseffektene fra arbeidsledighetsstøtte antar vanligvis at arbeidssøkere har umiddelbar tilgang til slike overføringer. Tilgjengelig arbeidsledighetsstøtte er en viktig ingrediens i en inkluderende arbeidsmarkedspolitikk som beskytter arbeidstakere fremfor jobber. Men færre enn en av tre arbeidssøkere mottar arbeidsledighetsstøtte i gjennomsnitt over hele OECD, og den langsiktige nedadgående trenden i ytelsesdekning har fortsatt i mange land etter den økonomiske og finansielle krisen. Årsakene til nedgangen i ytelsesnivåene gir en indikasjon på om dette kan være en politisk sak, og på hvilke tiltak som kan være egnet for å opprettholde tilgjengelig støtte på ønskede nivåer. Siden krisen satt inn, har endringer i jobbsøkernes karakteristika, som migrasjonsstrømmer eller store endringer i andelen langtidsledige, vært viktige drivkrefter bak ytelsestrender. Men en del av den nyere reduksjonen i ytelser kan klart tilskrives politiske reformer som har hatt som mål å redusere lønnsomheten av arbeidsledighetsstøtte, enten på grunn av finanspolitiske begrensninger eller for å gi arbeidsløse et større insentiv til å søke jobb.

Hvorfor øker kjønnsforskjellene i arbeidsinntekt gjennom arbeidslivet?

Selv om forskjellene i årlig gjennomsnittlig arbeidsinntekt mellom menn og kvinner har gått betydelig ned, var kvinners årlige gjennomsnittlige arbeidsinntekt fortsatt 39 prosent lavere enn menns i 2015. Sammenlignbare estimater av kjønnsforskjellen i arbeidsinntekt gjennom hele livet indikerer at størstedelen av den genereres i første halvdel av karrieren. Det lavere antallet jobb-bytter for kvinner i den tidlige fasen av arbeidslivet og effektene av fødsler og barnestell på mors deltakelse på arbeidsmarkedet har en langvarig innvirkning på kvinners karriere og derfor på måten kjønnsforskjellene utvikler seg gjennom arbeidslivet. Deltidsarbeid spiller en mer uklar rolle, da det kan forhindre at man faller ut av

arbeidsstyrken, men også utgjøre en karrierefelle for kvinner. Den relative betydningen av hver dimensjon av kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt – kjønnsforskjeller i sysselsettingsandeler, arbeidstid og timelønn – gir verdifulle retningslinjer for politiske tiltak. Familiepolitikk, tiltak for å oppmuntre til atferdsendringer blant både menn og kvinner, og tiltak for å fremme endringer på arbeidsplassen, som økt bruk av deltid og fleksible arbeidstidsordninger av både fedre og mødre, kan spille en nøkkelrolle for å hjelpe kvinner til å komme seg gjennom den avgjørende barnefødselsfasen av karrieren, forbli tilknyttet arbeidsmarkedet og gripe de samme karrieremulighetene som menn.

© OECD

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2018), *OECD Employment Outlook 2018*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/empl_outlook-2018-en